Oikeustapauskokoelma

JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
JEAN RICHARD DE LA TOUR
1 päivänä lokakuuta 2020[1]

**Asia C-501/19**

**UCMR – ADA Asociația pentru Drepturi de Autor a Compozitorilor**
**vastaan**
**Pro Management Insolv IPURL, joka toimii Asociația Culturală ”Suflet de Românin” konkurssipesän hoitajana**

(Ennakkoratkaisupyyntö – Înalta Curte de Casație și Justiție (ylin tuomioistuin, Romania))

Ennakkoratkaisupyyntö – Verotus – Arvonlisävero – Direktiivi 2006/112/EY – Veronalaiset liiketoimet – Korvaus musiikkiteosten levittämisestä yleisölle – Teosten käyttäjien suorittama korvaus lisenssistä, joka ei sisällä yksinoikeutta – Tekijänoikeuksia hallinnoiva yhteisvalvontajärjestö, joka kerää näitä korvauksia näiden oikeuksien haltijoiden lukuun

## I Johdanto

1. Ennakkoratkaisupyyntö koskee yhteisestä arvonlisäverojärjestelmästä 28.11.2006 annetun neuvoston direktiivin 2006/112/EY[2] 24 artiklan 1 kohdan, 25 artiklan a alakohdan ja 28 artiklan tulkintaa.

2. Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa ovat vastakkain Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor din România – Asociația pentru Drepturi de Autor (Romanian säveltäjien ja muusikkojen liitto – tekijänoikeusjärjestö, jäljempänä UCMR-ADA) ja Asociația Culturală ”Suflet de Român” (”Romanian henkeä” vaaliva kulttuurijärjestö, jäljempänä kulttuurijärjestö), joka on tällä hetkellä konkurssissa, ja joka koskee sellaisten osakorvausten suorittamista, arvonlisäveroineen, jotka viimeksi mainitun on suoritettava UCMR-ADA:lle musiikkiteosten välittämisestä yleisölle ja erityisesti julkisesta esittämisestä näytöksen aikana.

3. Unionin tuomioistuimelle tarjoutuu siten tilaisuus täsmentää, mitkä ovat arvonlisäverodirektiivin mukaiset musiikkiteoksia koskevien tekijänoikeuksien haltijoiden velvoitteet ja yhteisvalvontajärjestöjen velvoitteet, kun viimeksi mainitut perivät korvauksia vastikkeena siitä, että ne myöntävät tekijänhaltijoiden lukuun näiden teosten käyttöä varten lisenssejä, jotka eivät sisällä yksinoikeutta, ja kun tekijänoikeuksien haltijat suorittavat niille palkkion vastaanottamiensa korvausten yhteishallinnoinnista.

1 Alkuperäinen kieli: ranska.

2 EUVL 2006, L 347, s. 1; jäljempänä arvonlisäverodirektiivi.

4. Kun olen tarkastellut liiketoimia, jotka toteutetaan siis käytännössä hyvin usein sellaisen yhteisvalvontajärjestön välityksellä, jolla ei itsellään ole tekijänoikeuksia ja joka ei itse siirrä niitä eikä saa keräämiään korvauksia itselleen, olen päätynyt ehdottamaan unionin tuomioistuimelle, että se toteaisi, että tekijänoikeuksien haltijat suorittavat arvonlisäverodirektiivissä tarkoitettuja palveluja, ja täsmentäisi päätelmät, joita siitä olisi tehtävä kunkin verovelvollisen osalta sen mukaan, toimiiko yhteisvalvontajärjestö omissa nimissään vai näiden tekijänoikeuksien haltijoiden nimissä.

## II Asiaa koskeva lainsäädäntö

### *A Arvonlisäverodirektiivi*

5. Arvonlisäverodirektiivin 2 artiklan 1 kohdan c alakohdassa säädetään seuraavaa:

”Arvonlisäveroa on suoritettava seuraavista liiketoimista:

– –

c) verovelvollisen tässä ominaisuudessaan jäsenvaltion alueella suorittamasta vastikkeellisesta palvelujen suorituksesta.”

6. Tämän direktiivin 24 artiklan 1 kohdan sanamuoto on seuraava:

”’Palvelujen suorituksella’ tarkoitetaan liiketointa, joka ei ole tavaroiden luovutus.”

7. Kyseisen direktiivin 25 artiklan a alakohdassa säädetään seuraavaa:

”Palvelujen suoritus voi käsittää muun muassa jonkin seuraavista liiketoimista:

a) aineettoman omaisuuden luovutuksen, riippumatta siitä, perustuuko luovutus saantokirjaan vai ei.”

8. Arvonlisäverodirektiivin 28 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Verovelvollisen, joka omissa nimissään mutta toisen lukuun toimien osallistuu palvelujen suoritukseen, on katsottava itse vastaanottaneen ja suorittaneen kyseiset palvelut.”

### *B Romanian lainsäädäntö*

#### *1. Verokoodeksi*

9. Verokoodeksista 22.12.2003 annetun lain nro 571/2003 (legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal)[3] 126 §:n 1 momentin a kohdassa, siinä muodossa kuin sitä sovelletaan pääasian kohteena olevassa riidassa, säädetään seuraavaa:

”Arvonlisäveroa kannetaan Romaniassa liiketoimista, jotka täyttävät kaikki seuraavat edellytykset:

a) liiketoimet, jotka ovat 128–130 §:ssä tarkoitettuja vastikkeellisia arvonlisäveron alaisia tavaroiden luovutuksia tai palvelujen suorituksia tai rinnastettavissa niihin.”

3 M. Of., I osa, nro 927/23.12.2003; jäljempänä verokoodeksi.

10. Verokoodeksin 129 §:ssä, jonka otsikkona on ”Palvelujen suoritus”, säädetään seuraavaa:

”1. Palvelujen suorituksena pidetään kaikkia liiketoimia, jotka eivät ole 128 §:ssä tarkoitettuja tavaroiden luovutuksia.

2. Verovelvollisen, joka omissa nimissään mutta toisen lukuun toimien osallistuu palvelujen suoritukseen, on katsottava itse vastaanottaneen ja suorittaneen kyseiset palvelut.

3. Palvelujen suoritukset sisältävät muun muassa seuraavan kaltaisia liiketoimia:

– –

b) aineettoman omaisuuden luovutuksen, riippumatta siitä, perustuuko luovutus saantokirjaan vai ei: erityisesti tekijänoikeuksien, patenttien, lisenssien, tavaramerkkien ja muiden samankaltaisten oikeuksien siirto ja/tai luovutus;

– –

e) välityspalvelut, joita suorittavat henkilöt toimivat muiden henkilöiden nimissä ja lukuun, jos he osallistuvat tavaroiden luovutukseen tai palvelujen suoritukseen.

– –”

*2. Tekijänoikeuslaki*

11. Tekijänoikeudesta ja lähioikeuksista 14.3.1996 annetun lain nro 8/1996 (legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe),[4] siinä muodossa kuin sitä sovelletaan pääasian oikeudenkäyntiin, 13 §:n f kohdassa säädetään seuraavaa:

”Teoksen käyttäminen synnyttää tekijälle erillisiä ja yksinomaisia taloudellisia oikeuksia, joiden perusteella hän voi sallia tai kieltää:

– –

f) teoksen suoran tai epäsuoran välittämisen yleisölle millä tahansa välineellä, mukaan lukien sen saattaminen yleisön saataviin sillä tavoin, että yleisö voi tutustua siihen itse valitsemassaan paikassa ja valitsemanaan ajankohtana.”

12. Saman lain III osaston otsikkona on ”Tekijänoikeuden ja lähioikeuksien hallinnointi ja puolustaminen”. Sen I lukuun, joka koskee ”tekijänoikeuteen ja lähioikeuksiin liittyvien taloudellisten oikeuksien hallinnointia”, sisältyy kolme jaksoa. Sen I jakso, jonka otsikkona on ”Yleiset säännökset”, sisältää 123 §–123[4] §.

13. Kyseisen lain 123 §:n 1 ja 3 momentissa säädetään seuraavaa:

”1. Tekijänoikeuksien ja lähioikeuksien haltijat voivat joko käyttää heille tällä lailla myönnettyjä oikeuksia itse, tai he voivat tässä laissa säädetyin edellytyksin valtuuttaa siihen yhteisvalvontajärjestön.

– –

4 M. Of., I osa, nro 60/26.3.1996; jäljempänä tekijänoikeuslaki.

3. Tekijänoikeuksien tai lähioikeuksien haltijat eivät voi luovuttaa tässä laissa tunnustettuja taloudellisia oikeuksia yhteisvalvontajärjestöille.”

14. Tekijänoikeuslain 123[1] §:ssä säädetään seuraavaa:

”1. Yhteisvalvonta on pakollista seuraavien oikeuksien käyttämiseksi:

– –

e) oikeus välittää yleisölle musiikkiteoksia – –

– –

2. Edellä 1 momentissa mainittujen oikeuksien ryhmien osalta yhteisvalvontajärjestöt edustavat myös niitä oikeuksien haltijoita, jotka eivät ole antaneet niille valtuutustaan.”

15. Tämän lain 125 §:n 2 momentti sisältyy II jaksoon, jonka otsikkona on ”Tekijänoikeutta ja lähioikeuksia hallinnoivat yhteisvalvontajärjestöt”, ja siinä säädetään seuraavaa:

”Tekijänoikeuksien tai lähioikeuksien haltijat, luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt, perustavat suoraan [yhteisvalvontajärjestöjä], jotka toimivat niille annetun valtuutuksen rajoissa ja sellaisen perussäännön perusteella, joka on hyväksytty laissa säädetyn menettelyn mukaisesti.”

16. Kyseisen lain 129[1] §:n sanamuoto on seuraava:

”Kun yhteisvalvonta on pakollista eikä [tekijänoikeuksien] haltija kuulu mihinkään järjestöön, toimivalta kuuluu alan järjestölle, jonka jäsenmäärä on suurin. Oikeuksien haltijat, jotka eivät ole edustettuina, voivat vaatia heille kuuluvia summia kolmen vuoden kuluessa ilmoituspäivästä. Tämän määräajan päätyttyä summat, joita ei ole jaettu tai vaadittu, käytetään vuosikokouksen päätöksen mukaisesti hallinnointikuluja lukuun ottamatta.”

17. Tekijänoikeuslain III osaston I luvussa olevaan III jaksoon, jonka otsikkona on ”Yhteisvalvontajärjestöjen toiminta”, sisältyvät 130–135 §.

18. Lain 130 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Yhteisvalvontajärjestöjen on

a) myönnettävä korvausta vastaan lupia, jotka eivät anna yksinoikeutta ja jotka myönnetään kirjallisesti sellaisilla lisensseillä, jotka eivät anna yksinoikeutta, käyttäjille, joiden on haettava lupaa ennen suojattujen teosten käyttöä;

b) laadittava toiminta-aloilleen menetelmät, jotka koskevat myös asianmukaisia käyttömaksuja ja jotka on neuvoteltava käyttäjien kanssa näiden maksujen maksamiseksi, sellaisia teoksia varten, joita varten oikeuksien haltijat eivät teosten käyttötavan vuoksi voi myöntää yksittäislupaa

c) tehtävä niiden oikeuksien haltijoiden nimissä, jotka ovat antaneet niille valtuutuksen, tai vastaavien ulkomaisten järjestöjen kanssa tehtyjen sopimusten nojalla yleisiä sopimuksia näytösten järjestäjien kanssa – –

– –

e) kerättävä käyttäjien maksettaviksi tulevat määrät ja jaettava ne oikeuksien haltijoiden kesken – –

_ _”

19. Kyseisen lain 131[1] §:n 1 momentissa, jolla täydennetään 130 §:n 1 momentin b kohdan säännöksiä, säädetään seuraavaa:

”Yhteisvalvontajärjestöt ja 131 §:n 2 momentin b kohdassa tarkoitetut edustajat sopivat menetelmistä käyttäen perusteena seuraavia ensisijaisia kriteereitä:

a) oikeuksien haltijoiden ryhmä, johon kuuluu jäseniä tai muita kuin jäseniä, sekä ala, jolla neuvottelut käydään

_ _”

20. Tekijänoikeuslain 134 §:n sanamuoto on seuraava:

”1. Valtuutuksen mukainen yhteisvalvonta ei rajoita millään tavoin oikeuksien haltijoiden taloudellisia oikeuksia.

2. Yhteisvalvontaa harjoitetaan seuraavien sääntöjen mukaan:

a) jäsenten on tehtävä vuosikokouksessa perussäännön mukaisesti päätökset, jotka liittyvät menetelmiin ja sääntöihin, joiden mukaisesti kerätään korvauksia ja muita summia käyttäjiltä ja jaetaan nämä summat oikeuksien haltijoiden kesken, sekä päätökset, jotka liittyvät muihin yhteisvalvontaa koskeviin tärkeisiin seikkoihin

b) palkkio, joka yhteisvalvontajärjestössä jäseninä olevien oikeuksien haltijoiden on suoritettava järjestön toimintakulujen kattamiseksi, – – ja palkkio, joka on suoritettava yhteisvalvontajärjestölle, joka on ainoa maksujen kerääjä – – voivat muodostaa yhdessä enintään 15 prosenttia vuosittain kerättävistä määristä

c) jos vuosikokous ei ole tehnyt asiasta nimenomaista päätöstä, määriä, jotka yhteisvalvontajärjestö kerää, ei voida käyttää muihin yhteisiin tarkoituksiin kuin kattamaan tosiasiallisia kuluja, jotka liittyvät maksettavien määrien keräämiseen ja niiden jakamiseen jäsenten kesken; vuosikokous voi päättää, että enintään 15 prosenttia kerätyistä määristä voidaan käyttää yhteisiin tarkoituksiin ja ainoastaan toimintaan liittyvällä alalla

d) yhteisvalvontajärjestön keräämät määrät jaetaan yksilökohtaisesti oikeuksien haltijoiden kesken sen mukaan, miten kunkin tekijänoikeuksia on käytetty, kuuden kuukauden kuluessa korvauksen keräämispäivästä; oikeuksien haltijat voivat vaatia nimellisesti kerättyjen määrien tai sellaisten määrien maksua, joiden jakaminen ei edellytä erityisten asiakirjojen esittämistä, 30 päivän kuluessa korvauksen keräämispäivästä

e) oikeuksien haltijoiden maksettavaksi kuuluva palkkio pidätetään kullekin tilitettävistä määristä yksilökohtaisen jakolaskelman perusteella

_ _

3. Yhteisvalvontajärjestöille suoritettavia korvauksia ei rinnasteta eikä voida rinnastaa niiden tuloihin.

4. Kun yhteisvalvontajärjestöt käyttävät valtuutustaan tämän lain mukaisesti, niille ei voida siirtää tai luovuttaa tekijänoikeuksia tai lähioikeuksia eikä näiden oikeuksien käyttöä.”

## III Pääasian taustalla olevat tosiseikat ja ennakkoratkaisukysymykset

21. UCMR-ADA on musiikkiteosten tekijöiden taloudellisia oikeuksia hallinnoiva yhteisvalvontajärjestö. Oficiul Român pentru Drepturile de Autor (tekijänoikeuksia hallinnoiva Romanian virasto) on nimennyt sen ainoaksi toimijaksi, joka saa kerätä tekijälle kuuluvia korvauksia, kun yleisölle välitetään musiikkiteoksia konserteissa, näytöksissä tai taiteellisissa esityksissä.

22. Kulttuurijärjestö järjesti 16.11.2012 näytöksen, jossa esitettiin musiikkiteoksia. Se sai UCMR-ADAlta musiikkiteosten käyttämiseen lisenssin, joka ei sisältänyt yksinoikeutta, millä perusteella se oli velvollinen suorittamaan korvauksia teosten välittämisestä yleisölle.

23. Sen jälkeen kun kulttuurijärjestö oli kieltäytynyt suorittamasta UCMR-ADAn vaatimia korvauksia täysimääräisesti, Tribunalul București (Bukarestin alioikeus, Romania) ja Curtea de Apel București (Bukarestin ylioikeus, Romania) totesivat UCMR-ADAn vaatimuksen perustelluksi. Ylioikeus päätti kuitenkin, että UCMR-ADAn harjoittama korvausten kerääminen musiikkiteosten välittämisestä yleisölle ei ollut arvonlisäverollista ja näin ollen vähensi jäljellä olevasta korvausten määrästä, jonka järjestön piti suorittaa, arvonlisäveron määrän.

24. UCMR-ADA väittää ennakkoratkaisua pyytäneessä Înalta Curte de Casație și Justiție (ylin tuomioistuin, Romania) muun muassa, että ylioikeus on ratkaisullaan rikkonut tuloverolakia, koska sen mukaan arvonlisäveroa ei ole suoritettava korvauksista, jotka on kerätty kulttuurijärjestöltä asianomaisten musiikkiteosten käyttäjänä. UCMR-ADA esittää, että tällä on loukattu arvonlisäveron neutraalisuuden periaatetta, koska se joutuu tämän ylioikeuden ratkaisun seurauksena vastaamaan arvonlisäverosta, vaikka se ei ole näiden teosten loppukäyttäjä.

25. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen ensimmäinen kysymys koskee sitä, miten olisi luonnehdittava 18.1.2017 annetun tuomion SAWP [5] valossa liiketoimea, jolla musiikkiteoksia koskevien tekijänoikeuksien haltijat antavat luvan siihen, että näytösten järjestäjät käyttävät näitä teoksia. Onko tämä liiketoimi “vastikkeellinen palvelujen suoritus” ja tarkalleen sanoen arvonlisäverodirektiivin 25 artiklan a alakohdassa tarkoitettu ”aineettoman omaisuuden luovutus”?

26. Mikäli unionin tuomioistuin vastaa myöntävästi tähän kysymykseen, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii yhtäältä, viitaten 14.7.2011 annettuun tuomioon Henfling ym,[6] suorittaako yhteisvalvontajärjestö, joka kerää korvauksia musiikkiteosten käyttäjiltä, itse palveluja arvonlisäverodirektiivin 28 artiklassa tarkoitetulla tavalla, koska kyseisessä säännöksessä luodaan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan fiktio kahdesta peräkkäin suoritetusta identtisestä palvelusta, vaikka tämä järjestö voi edustaa tekijänoikeuksien haltijoita ilman valtuutusta ja hallinnoi näitä oikeuksia lakisääteisten velvoitteiden perusteella. Toisaalta se tiedustelee, mitä päätelmiä on tehtävä arvonlisäveron laskentaperusteesta ja sen laskuttamisesta sekä yhteisvalvontajärjestön että tekijänoikeuksien haltijoiden osalta korvausten keräämisen yhteydessä.

5 Tuomio C-37/16 EU:C:2017:22; jäljempänä tuomio SAWP.

6 Tuomion C-464/10 EU:C:2011:489; jäljempänä tuomio Henfling ym., 35 kohta, joka liittyy jäsenvaltioiden liikevaihtoverolainsäädännön yhdenmukaistamisesta – yhteinen arvonlisäverojärjestelmä: yhdenmukainen määräytymisperuste – 17.5.1977 annettuun kuudenteen neuvoston direktiiviin 77/388/ETY (EYVL 1977, L 145, s. 1), ja erityisesti sen 6 artiklan 4 kohtaan, jonka sanamuoto on sama kuin arvonlisäverodirektiivin 28 artiklan.

27. Näissä olosuhteissa Înalta Curte de Casație și Justiție on päättänyt esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Suorittavatko musiikkiteoksia koskevien oikeuksien haltijat [arvonlisäverodirektiivin] 24 artiklan 1 kohdassa ja 25 artiklan a alakohdassa tarkoitetulla tavalla palveluja näytösten järjestäjille, joilta yhteisvalvontajärjestöt perivät lisenssin – joka ei sisällä yksinoikeutta – perusteella omissa nimissään mutta tällaisten oikeudenhaltijoiden lukuun korvauksia musiikkiteosten välittämisestä yleisölle?

2) Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan myöntävästi, toimivatko yhteisvalvontajärjestöt periessään näytösten järjestäjiltä korvauksia oikeudesta välittää musiikkiteoksia yleisölle arvonlisäverodirektiivin 28 artiklassa tarkoitettuina verovelvollisina, ja ovatko ne velvollisia laatimaan arvonlisäveron sisältäviä laskuja kyseisille näytösten järjestäjille, ja ovatko musiikkiteosten tekijät ja muut tekijänoikeuksien haltijat puolestaan velvollisia laatimaan arvonlisäveron sisältäviä laskuja yhteisvalvontajärjestölle, kun niille jaetaan korvauksia?”

28. UCMR-ADA on esittänyt kirjallisia huomautuksia, samoin kuin Romanian ja Puolan hallitukset ja Euroopan komissio, jotka ovat myös vastanneet annetussa määräajassa kirjallisiin kysymyksiin, jotka unionin tuomioistuin, joka on päättänyt ratkaista asian järjestämättä istuntoa asianosaisten kuulemiseksi, on esittänyt.

## IV Oikeudellinen arviointi

29. Pääasian kohteena oleva riita koskee sellaisista oikeussuhteista kannettavaa arvonlisäveroa, joiden kohteena on musiikkiteosten välittäminen yleisölle näitä teoksia koskevia tekijänoikeuksia hallinnoivien yhteisvalvontajärjestöjen välityksellä.

30. Tämä kysymys on erityisen akuutti, koska tekijänoikeuksien tai lähioikeuksien hallinnointia näiden oikeuksien useiden haltijoiden lukuun ja niiden yhteiseksi hyväksi koskeva järjestelmä on erittäin vanha ja toiminnassa kaikissa jäsenvaltioissa. Sitä on pidetty asianmukaisimpana keinona sekä tekijöiden kannalta, jotta nämä kykenevät hallinnoimaan oikeuksiaan, muun muassa oikeutta hyödyntää taloudellisesti heidän teoksiaan korvausta vastaan, että käyttäjien kannalta, koska tämä helpottaa heidän mahdollisuuksiaan käyttää teoksia.[7]

31. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee, onko tätä liiketoimea pidettävä ”palvelujen suorituksena”, johon komissionsaaja osallistuu arvonlisäverodirektiivin 28 artiklassa tarkoitetulla tavalla.

7 Tässä yhteydessä voidaan korostaa, että tähän järjestelmään kohdistuva mielenkiinto on vahvistunut sen vuoksi, että musiikkiteosten levittämiseen on kehitetty uusia keinoja, joiden laajuus on ylittänyt hyvin merkittävästi tekijänoikeuksien haltijoiden itse harjoittaman hallinnoinnin kapasiteetin, jotta he kykenisivät valvomaan teostensa käyttöä, erityisesti ulkomaisilla markkinoilla (ks. tekijänoikeuden ja lähioikeuksien kollektiivisesta hallinnoinnista sekä usean valtion alueen kattavasta musiikkiteosten oikeuksien lisensioinnista verkkokäyttöä varten sisämarkkinoilla 26.2.2014 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/26/EU (EUVL 2014, L 84, s. 72) johdanto-osan toinen perustelukappale)). Tekijänoikeuksien hallinnoinnista vastaavien yhteisvalvontajärjestöjen tehtävien tärkeys ilmenee myös siinä, että direktiivissä 2014/26 hyväksyttiin jäsenvaltioille yhteisiä oikeussääntöjä. Tässä yhteydessä korostettiin, että nämä järjestöt osaltaan toteuttavat yleisempää tavoitetta edistää kulttuuri-ilmaisujen moninaisuutta Euroopan unionissa (ks. tämän direktiivin johdanto-osan kolmas perustelukappale), että oli tarpeen yhdenmukaistaa periaatteita, jotka koskevat kyseisten järjestöjen organisoimista siten, että varmistetaan niiden asianmukainen toiminta (ks. kyseisen direktiivin johdanto-osan 5 ja 55 perustelukappale sekä 1 artiklan ensimmäinen virke) ja että oli otettava huomioon erityissäännökset, joilla vahvistetaan niiden merkitystä, jotta helpotetaan tekijänoikeuksia koskevien lisenssien myöntämistä musiikkiteoksille niiden käyttämiseksi verkossa (ks. saman direktiivin johdanto-osan 40 perustelukappale ja 1 artiklan toinen virke).

32. Näin ollen ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen kysymykset johtavat mielestäni siihen, että unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön perusteella on vahvistettava yhtäältä edellytykset, joiden täyttyessä liiketoimi, joka sisältää yhden tekijöillä olevan suojatun oikeuden eli oikeuden korvaukseen, luokitellaan ”palvelujen suoritukseksi”, josta säädetään arvonlisäverodirektiivin 2 artiklan 1 kohdan c alakohdassa ja jota täsmennetään sen 25 artiklan a alakohdassa,[8] sekä edellytykset, joiden täyttyessä liiketoimi, joka sisältää välittäjänä toimimisen aineettoman omaisuuden luovutuksessa, luokitellaan tällaiseksi.

33. Toisaalta on täsmennettävä päätelmät, joita tästä on tehtävä määritettäessä arvonlisäveron laskentaperustetta sekä laadittaessa laskua arvonlisäverodirektiivin 220 artiklan 1 kohdan[9] mukaisesti.

### *A Ensimmäinen ennakkoratkaisukysymys*

34. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee ensimmäisellä ennakkoratkaisukysymyksellään lähinnä, onko arvonlisäverodirektiivin 2 artiklan 1 kohdan c alakohtaa ja 25 artiklan a alakohtaa tulkittava siten, että musiikkiteoksia koskevien tekijänoikeuksien haltijat suorittavat palveluja näytösten järjestäjille, jotka saavat luvan välittää näitä teoksia yleisölle suorittamalla korvauksia, joita yhteisvalvontajärjestö perii omissa nimissään näiden oikeudenhaltijoiden lukuun.

35. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen epätietoisuus ilmenee sen kysymyksistä, jotka koskevat tuomion SAWP ulottuvuutta niiden edellytysten osalta, jotka unionin tuomioistuin on omaksunut todetessaan, että kappaleen valmistamista koskevien oikeuksien haltijat eivät suorittaneet arvonlisäverodirektiivissä tarkoitettua palvelua käyttämättömien tallennus- ja kopiointivälineiden sekä tallennus- ja kopiointilaitteiden tuottajille ja maahantuojille, joilta tekijän- ja lähioikeuksia hallinnoivat yhteisvalvontajärjestöt perivät näiden oikeudenhaltijoiden puolesta mutta omissa nimissään korvauksia näiden laitteiden ja välineiden myynnistä.[10]

36. Vaikka tämä rinnastus tuomioon SAWP on mielestäni asianmukainen siltä osin kuin unionin tuomioistuin tutki siinä kysymystä, joka koskee arvonlisäveron suorittamista liiketoimesta, joka liittyy yhteisvalvontajärjestön hallinnoimien suojattujen tekijänoikeuksien käyttämiseen, ja esitti tästä oikeudellisen päättelynsä, unionin tuomioistuimen omaksuman ratkaisun on mielestäni ulotuttava koskemaan vain tähän tuomioon johtaneen asian erityisiä olosuhteita, joista se on johtanut kaksi edellytystä.

37. Unionin tuomioistuin on näet antaessaan tuomionsa ottanut huomioon yhtäältä sen, että tallennus- ja kopiointivälineiden tuottajille ja maahantuojille lankeavasta velvollisuudesta maksaa riidanalainen maksu säädettiin laissa, jossa määriteltiin sen määrä,[11] ja toisaalta sen, että tällä maksulla pyrittiin rahoittamaan sopiva hyvitys vahingosta, joka oli aiheutunut siitä, että kappaleen valmistamista koskevien oikeuksien haltijoiden oikeuksia ei ollut kunnioitettu.[12] Unionin tuomioistuimen mukaan ”sopiva hyvitys ei – – ole välitön vastasuoritus jostakin suorituksesta, sillä se liittyy näille oikeudenomistajille siitä aiheutuvaan vahinkoon, että heidän suojatuista teoksistaan valmistetaan kappaleita ilman heidän lupaansa”.[13]

8 Katson tässä yhteydessä, että arvonlisäverodirektiivin 24 artiklan 1 kohdan tulkinta, johon ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin viittaa ensimmäisessä ennakkoratkaisukysymyksessään, ei vaikuta välttämättömältä; ks. tämän ratkaisuehdotuksen 43 kohta.

9 Sellaisena kuin se on muutettuna 13.7.2010 annetulla neuvoston direktiivillä 2010/45/EU (EUVL 2010, L 189, s. 1).

10 Ks. tuomion SAWP 33 kohta.

11 Ks. tuomion SAWP 28 kohta.

12 Ks. tuomion SAWP 29 ja 30 kohta.

13 Tuomion SAW 30 kohta.

38. Nyt käsiteltävässä tapauksessa on näin ollen olennaista korostaa, että tarkastelu koskee korvausta, joka tekijöille suoritetaan siitä, että heidän teoksiaan välitetään yleisölle, eikä sopivaa hyvitystä, jolla korvattaisiin vahinko, joka aiheutuu heidän teostensa levittämisestä. Vaikka puitteista, jotka koskevat tämän korvauksen vahvistamista ja keräämistä, säädetään laissa, niiden sääntelyä ei näin ollen voida taloudellisesta näkökulmasta, jota täsmennän jäljempänä,[14] rinnastaa siihen, jota unionin tuomioistuin tarkasteli tuomiossa SAWP.

39. Näin ollen ehdotan unionin tuomioistuimelle, että se omaksuisi tästä tuomiosta vain menetelmän, jonka mukaisesti se tarkastelee eri liiketoimia, joita toteutetaan tekijänoikeuksien haltijoiden ja loppukäyttäjän kesken sellaisen yhteisön välityksellä, jonka tehtävänä on kerätä ja tilittää tekijöille kuuluvat korvaukset.

40. ”Palvelujen suorituksen” käsitteestä voidaan siten muistuttaa ensinnäkin, että tämä käsite määritellään arvonlisäverodirektiivin 24 artiklan 1 kohdassa vain ”tavaroiden luovutuksen” vastakohtana.[15]

41. Kuten unionin tuomioistuin on täsmentänyt tuomiossa SAWP, toiseksi on arvioitava, suoritetaanko tällainen liiketoimi vastikkeellisesti, ennen kysymystä, joka koskee sitä, voiko palvelujen suoritus käsittää aineettoman omaisuuden luovutuksen. Arvonlisäverodirektiivin 2 artiklan 1 kohdan c alakohdassa näet säädetään viimeksi mainitun seikan korostamiseksi, että palvelut on joka tapauksessa suoritettava vastikkeellisesti.[16] Unionin tuomioistuin on muistuttanut tässä yhteydessä, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan palvelujen suoritus on tehty arvonlisäverodirektiivissä tarkoitetulla tavalla vastikkeellisesti vain silloin, kun palvelun suorittajan ja sen vastaanottajan välillä on oikeussuhde, johon liittyvät suoritukset ovat vastavuoroisia, ja palvelun suorittajan saama korvaus on todellinen vastasuoritus vastaanottajalle suoritetusta palvelusta.[17] Unionin tuomioistuin on todennut, että näin on siinä tapauksessa, että suoritetun palvelun ja saadun vastasuorituksen välillä on välitön yhteys, jolloin maksetut rahamäärät muodostavat tosiasiallisen vastikkeen tällaisessa oikeussuhteessa suoritetusta yksilöitävissä olevasta palvelusta.[18]

42. Kolmanneksi ”arvonlisäverodirektiivin 25 artiklassa luetellaan ohjeellisesti kolme eri liiketoimea, jotka voidaan luokitella palvelujen suoritukseksi ja joihin sisältyy 25 artiklan a alakohdassa oleva liiketoimi, joka on aineettoman omaisuuden luovutus”.[19]

43. Tässä tapauksessa on kiistatonta, että pääasian kohteena oleva liiketoimi ei ole arvonlisäverodirektiivin 14 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu tavaroiden luovutus.

44. Kun kyseessä on tekijänoikeuden haltijan ja loppukäyttäjän välinen oikeussuhde, Romanian lainsäädännöstä seuraa mielestäni, että tätä tekijänoikeuden haltijaa voidaan pitää ”palvelujen suorittajana” välittäjän osallistumisesta huolimatta ja että kyseinen tekijänoikeuden haltija saa unionin tuomioistuimen vakiintuneessa oikeuskäytännössä tarkoitetun korvauksen.[20] Tästä voidaan näin ollen päätellä, että teoksensa käyttäjän saataviin saattava tekijänoikeuden haltija ja henkilö, joka suorittaa korvauksen voidakseen esittää sen yleisölle, tekevät vastavuoroiset suoritukset toisilleen.

14 Ks. tämän ratkaisuehdotuksen 45–47 kohta.

15 Ks. tuomion SAWP 20 kohta.

16 Ks. tuomion SAWP 24 kohta.

17 Ks. tuomion SAWP 25 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 3.7.2019, UniCredit Leasing (C-242/18, EU:C:2019:558, 69 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

18 Ks. tuomion SAWP 26 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen.

19 Tuomion SAWP 22 kohta.

20 Ks. tässä yhteydessä tämän ratkaisuehdotuksen 41 kohta.

45. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on näet täsmentänyt, että tekijänoikeuksien haltijat eivät voi luovuttaa taloudellisia oikeuksiaan järjestöille, jotka vastaavat näiden haltijoiden lukuun musiikkiesitysten välittämistä yleisölle koskevan oikeuden käyttämistä koskevasta pakollisesta yhteisvalvonnasta. Se on lisännyt, että ennen kuin tarjolla olevia suojattuja musiikkiteoksia käytetään, käyttäjien on aina haettava kirjallisesti siihen korvausta vastaan lupaa,[21] joka annetaan lisenssinä, joka ei sisällä yksinoikeutta.

46. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on lisäksi esittänyt, että käyttömaksut on maksettava tekijänoikeuksien haltijoille niiden ”menetelmien” mukaan, jotka käyttäjien kanssa neuvottelee[22] tekijänoikeuksien haltijoiden oikeuksia hallinnoiva yhteisvalvontajärjestö[23] ja joiden mukaisesti korvaukset kerätään ja jaetaan oikeuksien haltijoiden kesken yhteisvalvontajärjestön jäsenten tekemien päätösten perusteella.[24] Vaikka näitä päätöksiä koskevat puitteet on asetettu laissa, perityt korvaukset ovat suhteessa suoritettuun palveluun kiinteämääräisenä summana tai prosenttiosuutena, kuten Romanian hallitus ja komissio ovat täsmentäneet unionin tuomioistuimelle esittämissään huomautuksissa.[25]

47. Tästä seuraa mielestäni, että tekijänoikeuksien haltija saa tosiasiallisen vastikkeen lupaa pyytäneelle loppukäyttäjälle antamastaan luvasta välittää hänen teoksensa yleisölle, riippumatta siitä, että yhteisvalvontajärjestö osallistuu liiketoimeen sellaisen tekijänoikeuksien haltijan puolesta, joka ei kuulu sen jäseniin.

48. Katson niin ikään, että korvauksen yhteisvalvonta sekä se, että sitä on pidettävä lakisääteisenä velvollisuutena, ei kyseenalaista sitä, että tekijä saa korvauksen, joka vastaa hänen sallimaansa teoksen käyttöä.

49. Siitä, voidaanko pääasian kohteena olevaa liiketoimea luonnehtia arvonlisäverodirektiivin 25 artiklan a alakohdassa tarkoitetuksi ”aineettoman omaisuuden luovutukseksi”, on todettava, että vaikka sama kysymys oli esitetty tuomion SAWP antamiseen johtaneen asian yhteydessä, unionin tuomioistuin totesi, että sitä ei ollut tarpeen tutkia, koska kyseisen asian kohteena ollutta liiketoimea ei ollut suoritettu kyseisen direktiivin 2 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitetulla tavalla vastikkeellisesti.[26]

50. Unionin tuomioistuin korosti kuitenkin, että arvonlisäverodirektiivin 25 artiklassa luetellaan ohjeellisesti kolme eri liiketoimea, jotka voidaan luokitella palvelujen suoritukseksi ja joihin sisältyy 25 artiklan a alakohdassa oleva liiketoimi, joka on aineettoman omaisuuden luovutus.[27]

51. Näin ollen voitaisiin katsoa, että arvonlisäveron kantamisen yhteydessä palvelujen suorituksen luonnehtiminen arvonlisäverodirektiivin 25 artiklan näkökulmasta on alisteinen sille luonnehdinnalle, jota edellytetään 2 artiklan 1 kohdan c alakohdassa.

21 Tällä perusteella pääasia, joka liittyy musiikkiteosten välittämiseen yleisölle, poikkeaa myös asiasta, jossa annettiin 3.3.1994 tuomio Tolsma (C-16/93, EU:C:1994:80), joka liittyi siinä mielessä samankaltaiseen toimintaan, että kyseessä oli musiikin soittaminen yleisölle. Mistään korvauksesta ei ollut myöskään sovittu (ks. kyseisen tuomion 18–20 kohta).

22 Ks. esimerkkinä korvausten laskentamallista mm. tuomio 11.12.2008, Kanal 5 ja TV 4 (C-52/07, EU:C:2008:703, 37–40 kohta), joka koski korvauksia, jotka vaihtelivat televisioyhtiöiden tulojen ja lähetetyn musiikin määrän mukaan.

23 Asiakirja-aineistosta ilmenee, että yhteisvalvontajärjestö vastaa paitsi tekijänkorvausten yhteisvalvonnasta, myös jäsentensä muiden oikeuksien yhteisvalvonnasta. Ks. tekijänoikeuslain 125 §:n 2 momentti.

24 Ks. tekijänoikeuslain 134 §:n 2 momentin a kohta.

25 Komissio viittaa tekijänoikeuslain 131[1] §:n 2 momenttiin.

26 Ks. tuomion SAWP 31 ja 32 kohta.

27 Ks. tuomion SAWP 22 kohta.

52. Koska unionin tuomioistuin on lisännyt tuomion SAWP 32 kohtaan maininnan siitä, että ”vaikka oletettaisiin, että kappaleen valmistamista koskevien oikeuksien haltijat voisivat suorittaa arvonlisäverodirektiivin 25 artiklan a alakohdassa tarkoitetun aineettoman omaisuuden luovutuksen”, katson kuitenkin, että on asianmukaista poistaa kokonaan epävarmuus tämän säännöksen tulkinnasta ja täsmentää pääasian kohteena olevan liiketoimen osalta, että sen kohteena on veron suorittaminen sellaisesta palvelujen suorituksesta, joka käsittää arvonlisäverodirektiivin 25 artiklan a alakohdassa tarkoitetun ”aineettoman omaisuuden luovutuksen”.

53. Ensinnäkin voidaan tehdä rinnastus arvonlisäverodirektiivin 59 artiklan a kohtaan,[28] jonka kohteena ovat muun muassa ”tekijänoikeuksien – – siirrot tai käyttölupien myöntämiset” palvelujen suoritusten ryhmässä, kun määritellään verollisten liiketoimien suorituspaikkaa.

54. Toiseksi voitaisiin nojautua siihen, että unionin tuomioistuin on 19.12.2018 antamassaan tuomiossa komissio v. Itävalta[29] erottanut arvonlisäveron kantamisen osalta toisistaan yhtäältä korvaukset, jotka saadaan muiden teosten kuin kuvataideteosten toistuvaan käyttöön ja hyödyntämiseen liittyvien oikeuksien nojalla, ja toisaalta jälleenmyyntikorvauksen.[30]

55. Unionin tuomioistuin on tässä yhteydessä katsonut, että muiden teosten kuin kuvataideteosten toistuvaan käyttöön ja hyödyntämiseen liittyvien oikeuksien nojalla saatavasta korvauksesta on suoritettava arvonlisävero sillä perusteella, että tämä muille tekijöille suoritettava vastike on korvaus arvonlisäverodirektiivin 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitetusta vastikkeellisesta palvelujen suorituksesta ja vastaa näiden teosten toistuvaa käytettäväksi saattamista.[31]

56. Unionin tuomioistuin on siten katsonut, että henkiseen omaisuuteen kuuluvan teoksen taloudellista hyödyntämistä koskeva oikeus on varallisuusoikeudellinen yksinoikeus, joka voidaan siirtää toistuvasti. Yhdyn näin ollen Puolan hallituksen näkemykseen, jonka mukaan ”aineettoman omaisuuden luovutuksen” käsite kattaa henkiseen omaisuuteen liittyvät liiketoimet, joilla annetaan oikeus käyttää aineetonta omaisuutta, kuten liiketoimet, jotka liittyvät lisenssien myöntämiseen.

57. Kaiken edellä esitetyn perusteella ehdotan, että unionin tuomioistuin vastaa ensimmäiseen ennakkoratkaisukysymykseen siten, että arvonlisäverodirektiivin 2 artiklan 1 kohdan c alakohtaa ja 25 artiklan a alakohtaa on tulkittava siten, että musiikkiteoksia koskevien tekijänoikeuksien haltijat suorittavat palveluja, jotka käsittävät aineettoman omaisuuden luovutuksen loppukäyttäjälle, tässä tapauksessa näytösten järjestäjille, jotka saavat luvan välittää näitä teoksia yleisölle, vaikka tästä luvasta vastikkeena suorittavan korvauksen perii yhteisvalvontajärjestö haltijan nimissä.

58. Ensimmäiseen kysymykseen annettavan vastauksen perusteella on tutkittava ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen toinen kysymys.

### *B Toinen ennakkoratkaisukysymys*

59. Toisen ennakkoratkaisukysymyksen tarkoituksena on luonnehtia arvonlisäverotuksen kannalta oikeussuhteita, joissa ovat osapuolina UCMR-ADA ja yhtäältä musiikkiteosten välittämistä yleisölle koskevien oikeuksien käyttäjät ja toisaalta näiden oikeuksien haltijat, joiden palvelut suoritetaan sen välityksellä.

28 Siinä muodossa kuin se on muutettuna 12.2.2008 annetulla neuvoston direktiivillä 2008/8/EY (EUVL 2008, L 44, s. 11).

29 C-51/18, EU:C:2018:1035.

30 Ks. kyseisen tuomion 36, 52 ja 56 kohta.

31 Ks. tuomio 19.12.2018, komissio v. Itävalta (C-51/18, EU:C:2018:1035, 54 kohta, jota on luettava yhdessä 56 ja 57 kohdan kanssa).

60. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee lähinnä arvonlisäverodirektiivin 28 artiklan tulkintaa niiden edellytysten kannalta, jotka unionin tuomioistuin on määritellyt oikeuskäytännössään, sekä päätelmiä, jotka siitä on tehtävä laskutuksen osalta, kun otetaan huomioon yhteisvalvontajärjestön suorittaman palvelun ominaisuudet eli yhtäältä korvauksen kerääminen ja tilittäminen tekijöille, joista osa ei ole antanut sille yleisvaltuutusta, joka koskisi heidän oikeuksiensa yhteisvalvontaa, ja toisaalta laissa tämän yhteisvalvonnan osalta säädetyt velvoitteet.

61. Se, että sovelletaan erityissääntöjä, jotka koskevat sellaisen komissionsaajan suorittamia palveluja, joka osallistuu välittäjänä arvonlisäverodirektiivin 28 artiklassa tarkoitettuun palvelujen suoritukseen, edellyttää, että tämä komissionsaaja on arvonlisäverovelvollinen ja toimii omissa nimissään mutta toisen lukuun. [32]

62. Lisäksi on korostettava, että unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan kyseisessä säännöksessä luodaan *oikeudellinen fiktio kahdesta* peräkkäin suoritetusta *identtisestä palvelusta*. [33]

63. Verovelvollisaseman osalta voidaan mielestäni todeta, kuten unionin tuomioistuin on todennut 4.5.2017 antamassaan tuomiossa komissio v. Luxemburg, [34] että yhteisvalvontajärjestö on niistä, joiden lukuun se toimii, eli tekijöistä, jotka niin ikään ovat verovelvollisia, erillinen itsenäinen verovelvollinen yksikkö. Näin ollen yhteisvalvontajärjestön ja näiden tekijöiden välisiä liiketoimia on pidettävä arvonlisäveron soveltamisalaan kuuluvien verovelvollisten välisinä liiketoimina. [35]

64. Huomautan UCMR-ADAn tehtävästä ensinnäkin, että ensimmäisessä ennakkoratkaisukysymyksessä täsmennetään, että *”yhteisvalvontajärjestöt perivät – – omissa nimissään* mutta [musiikkiteosten] oikeudenhaltijoiden lukuun korvauksia musiikkiteosten välittämisestä yleisölle”. [36]

65. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on toiseksi esittänyt ennakkoratkaisupyynnössään, että *”jos käyttömaksut on maksettava tekijänoikeuksien haltijoille niiden ”menetelmien” mukaan, jotka tekijänoikeuksien haltijoiden oikeuksia hallinnoiva yhteisvalvontajärjestö neuvottelee käyttäjien kanssa*, lupa, joka ei sisällä yksinoikeutta ja jonka yhteisvalvontajärjestö on antanut käyttäjälle, sisältää rahasummat – – jotka *oikeushenkilö ottaa vastaan omissa nimissään* mutta taloudellisten oikeuksien haltijoiden lukuun”. [37]

66. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on kolmanneksi korostanut, että musiikkiteosten tekijällä on taloudellinen oikeus, jonka perusteella tämä voi sallia tai kieltää teosten välittämisen yleisölle suoraan tai epäsuorasti ja jota ei voida luovuttaa yhteisvalvontajärjestölle.

67. Kuten unionin tuomioistuin on todennut tuomiossa Henfling ym., [38] vaikka on ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tehtävänä tutkia muun muassa, millaisia sopimusvelvoitteita asianomaisella taloudellisella toimijalla on asiakkaitaan kohtaan, yhteisen arvonlisäverojärjestelmän moitteeton toiminta edellyttää näin ollen kuitenkin, että tämä tuomioistuin *konkreettisesti* tarkistaa *kaikkien käsiteltävää asiaa koskevien tietojen perusteella*, toimiko tämä toimija palveluja suorittaessaan tosiasiallisesti omissa nimissään. [39]

32 Ks. tuomion Henfling ym. 38 kohta, jossa muistutetaan komissionsaajan ja asiamiehen välisestä erosta. Viimeksi mainittu toimii *toisen nimissä* ja toisen lukuun.

33 Tuomion Henfling ym. 35 kohta. Kursivointi tässä. Ks. myös tämän ratkaisuehdotuksen 73 kohta.

34 C-274/15, EU:C:2017:333.

35 Ks. tämän tuomion 82 kohta.

36 Kursivointi tässä.

37 Kursivointi tässä. Ks. vertailun vuoksi tuomio 3.5.2012, Lebara (C-520/10, EU:C:2012:264, 29 ja 38 kohta), joka koskee puhelinkorttien myyntiä jakelijan välityksellä sen omissa nimissä ja omaan lukuun.

38 Tutkimusteni perusteella kyseessä on ainoa tuomio, johon pääasia voidaan rinnastaa.

39 Ks. tuomio Henfling ym. (40 ja 42 kohta).

68. Tässä tapauksessa ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen pitäisi siis tarkistaa, mitkä täsmälleen ovat olleet olosuhteet, joissa yhteisvalvontajärjestö on toiminut, riippumatta siitä, onko se toiminut jonkin jäsenensä tai muun kuin jäsenensä puolesta, koska tällaisesta erottelusta ei säädetä sen välitystoiminnasta annetussa laissa. Päättelen tässä yhteydessä kirjallisista vastauksista, joita on annettu unionin tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin, että ei pidä sekoittaa keskenään siviilioikeudessa tarkoitettua valtuutusta ja valtuutusta, jonka tietyt tekijänoikeuksien haltijat antavat tekijänoikeuslaissa tarkoitetulla tavalla.[40] Vaikka viimeksi mainittu valtuutus antaa yhteisvalvontajärjestön jäsenen aseman, tämä ei vaikuta yhteisvalvontajärjestön ja loppukäyttäjän väliseen suhteeseen, joka koskee korvausten perimistä tekijänoikeuksien haltijoille vastineeksi heidän musiikkiteostensa käytöstä, jonka tarkoituksena on teosten välittäminen yleisölle.

69. Jotta ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle annettaisiin hyödyllinen vastaus, sille voitaisiin tästä syystä esittää ohjeita, jotka perustuvat unionin tuomioistuimen käytettävissä oleviin tietoihin,[41] eri kriteerien, esimerkiksi unionin tuomioistuimen tuomiossa Henfling ym. mainitsemien kriteerien,[42] perusteella.

70. Voitaisiin esimerkiksi ottaa huomioon yhteisvalvontajärjestön nimen ilmoittaminen asiakirjoissa, jotka annetaan käyttäjille, kun niille annetaan lisenssi teosten välittämiseen yleisölle, sekä se, että käyttäjät hyväksyvät lisenssin käyttöehtojen mukaisesti yhteisvalvontajärjestön tilityksen.

71. Minä puolestani katson, että unionin tuomioistuimelle toimitetut tiedot vahvistavat sen, että kerätessään tekijänoikeuksien haltijoille musiikkiteosten käyttäjiltä korvauksia vastikkeena niille myönnetyistä lisensseistä UCMR-ADA ei toimi tekijänoikeuksien haltijoiden asiamiehenä, ovatpa he tämän yhteisvalvontajärjestön jäseniä tai eivät, vaan omissa nimissään näiden oikeudenhaltijoiden lukuun.

72. Koska arvonlisäverodirektiivin 28 artiklan soveltamisedellytykset mielestäni täyttyvät, on täsmennettävä päätelmiä, joita tästä on tehtävä, niiden periaatteiden perusteella, joista unionin tuomioistuin on muistuttanut muun muassa 4.5.2017 antamassaan tuomiossa komissio v. Luxemburg.[43]

73. Unionin tuomioistuin on esimerkiksi yhtäältä todennut, että arvonlisäverodirektiivin 28 artiklassa luodun kahta peräkkäin suoritettua identtistä palvelua koskevan fiktion mukaan ”sellaisen toimijan, joka osallistuu palvelujen suorittamiseen ja joka on komissionsaajana, on katsottava ensin vastaanottaneen kyseiset palvelut siltä toimijalta, jonka lukuun se toimii ja joka on komissionantajana, ennen kuin se toiseksi suorittaa henkilökohtaisesti nämä palvelut asiakkaalleen”.[44] Unionin tuomioistuin on toisaalta katsonut, että ”kun otetaan huomioon, että [arvonlisäverodirektiivin] 28 artikla kuuluu tämän direktiivin IV osastoon, jonka otsikko on ’Verolliset liiketoimet’, kyseiset kaksi palvelujen suoritusta kuuluvat arvonlisäveron soveltamisalaan. Tästä seuraa, että jos palvelujen suoritus, johon toimija osallistuu, on arvonlisäverollinen, oikeudellinen suhde tämän toimijan ja toimijan, jonka lukuun se toimii, välillä on myös arvonlisäverollinen”.[45]

40 Ks. erityisesti tekijänoikeuslain 125 §:n 2 momentti, jota siteerataan tämän ratkaisuehdotuksen 15 kohdassa.

41 Luettava yhdessä tuomion Henfling ym. 41 kodan kanssa.

42 Ks. kyseisen tuomion 43 kohta.

43 C-274/15, EU:C:2017:333.

44 Tuomio 4.5.2017, komissio v. Luxemburg (C-274/15, EU:C:2017:333, 86 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

45 Tuomio 4.5.2017, komissio v. Luxemburg (C-274/15, EU:C:2017:333, 87 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Ks. myös tuomio 19.12.2019, Amărăşti Land Investment (C-707/18, EU:C:2019:1136, 38 kohta).

74. Asian kuvaamiseksi voidaan täsmentää, että kun kyseessä on ”vedonlyöntitoimintaa harjoittavan yrityksen ja sellaisen taloudellisen toimijan, joka omissa nimissään mutta edellä mainitun yrityksen lukuun osallistuu vedonlyöntien vastaanottamiseen” välinen suhde,[46] unionin tuomioistuin on päättänyt, että ”oikeussuhdetta ei synny välittömästi vedonlyöjän ja sen yrityksen välillä, jonka lukuun asiamies toimii, vaan yhtäältä asiamiehen ja vedonlyöjän välillä sekä toisaalta asiamiehen ja kyseisen yrityksen välillä”.[47] Näin ollen arvonlisäverotuksessa palvelujen suorittajan ja niiden maksajan roolit ovat fiktiivisesti vaihtuneet.[48]

75. Kun kyseessä ovat tällaisen tulkinnan konkreettiset seuraukset, joita ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee, yhdyn yhteneväisiin lausuntoihin, joita asianomaiset osapuolet ovat toimittaneet unionin tuomioistuimelle ja joiden mukaan yhteisvalvontajärjestö saa loppukäyttäjältä summat, jotka vastaavat korvausta, joka kuuluu kyseiselle tekijälle, sekä sen palkkiota,[49] arvonlisäveroineen. Koska tämä järjestö toimii omissa nimissään, sen arvonlisäveron perusteena ovat mielestäni arvonlisäverodirektiivin 73 artiklassa säädetyn yleisperiaatteen mukaisesti kaikki summat, joita loppukäyttäjältä on peritty vastikkeeksi tekijänoikeuksien luovutuksesta,[50] ilman arvonlisäveroa. Kuten Romanian ja Puolan hallitukset täsmentävät, periessään korvauksen musiikkiteosten käytöstä yhteisvalvontajärjestön on laadittava omissa nimissään lasku näytösten järjestäjälle.

76. Tekijä, joka on saanut yhteisvalvontajärjestöltä summan, jonka loppukäyttäjä on suorittanut ja joka vastaa yksinomaan tekijälle kuuluvaa korvausta järjestön arvonlisäverollisen palkkion vähentämisen jälkeen, on mielestäni velvollinen suorittamaan veron tämän arvonlisäverottoman veron perusteen mukaan. Kuten Romanian ja Puolan hallitukset sekä komissio ovat esittäneet kirjallisissa huomautuksissaan, käytännössä tämän pitäisi näkyä laskulla, jonka tekijänoikeuksien haltija on laatinut yhteisvalvontajärjestölle ja joka koskee tämän perimää korvausta[51] ja arvonlisäveroa, joka siitä on suoritettava.

77. Tämän arvonlisäveron osuuden on näet oltava vähennettävissä yhteisvalvontajärjestön veron perusteesta arvonlisäverodirektiivin 168 artiklan mukaisesti. Siten tämän järjestön tarvitsee suorittaa vain summa, joka vastaa sitä arvonlisäveron osuutta, jonka tekijänoikeuksien haltija suorittaa sen palkkiosta.

78. Katson kuitenkin, että yhteisvalvontajärjestön ei pitäisi laskuttaa tätä palkkiota tekijänoikeuksien haltijan puolesta, koska siitä ei kanneta sellaisenaan veroa arvonlisäverodirektiivin 28 artiklan perusteella toteutetun fiktion vuoksi.

79. Näissä olosuhteissa verotuksen neutraalisuuden periaatetta, joka liittyy olennaisesti arvonlisäveroon, on mielestäni kaikilta osin noudatettu, koska tästä verorasitteesta vastaa loppukäyttäjä,[52] joka on maksanut veron yhteisvalvontajärjestölle koko liiketoimesta, ja koska tämä järjestö ja tekijänoikeuksien haltija suorittavat arvonlisäveron.

80. Päinvastaisessa tapauksessa eli siinä tapauksessa, että yhteisvalvontajärjestö toimisi tekijänoikeuksien haltijoiden nimissä, ainoastaan välitysliiketoimen vastikkeena peritty summa olisi tämän järjestön veron perusteena.

46 Tuomion Henfling ym. 27 kohta.

47 Tuomion Henfling ym. 33 kohta.

48 Ks. tuomion Henfling ym. 35 kohta.

49 Kyseessä on palkkio, joka on suoritettava korvauksen perimisen yhteydessä ja joka pidätetään sen määrästä. Ks. tekijänoikeuslain 134 §:n 2 momentin b ja e kohta, joita on siteerattu tämän ratkaisuehdotuksen 20 kohdassa. Ks. tästä tuomio 24.11.2011, Circul Globus Bucureşti (C-283/10, EU:C:2011:772, 20 kohta).

50 Täsmennettäköön, että ilmaisu ”oikeuksien luovutus” kattaa tässä tapauksessa liiketoimet, jotka kuuluvat suojellun edustusoikeuden käyttämiseen.

51 Ks. alaviite 49.

52 Ks. esim. tuomio 3.5.2012, Lebara (C-520/10, EU:C:2012:264, 23–25 kohta).

81. Tällaisessa tapauksessa olisi näet kyseessä verollinen liiketoimi, kuten mikä tahansa arvonlisäverodirektiivin 2 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettu palvelujen suoritus. Tekijänoikeuksien haltijan on tuolloin suoritettava arvonlisävero, jonka yhteisvalvontajärjestö on perinyt loppukäyttäjältä. Hän vähentää tälle järjestölle kuuluvan arvonlisäveron välitystoimenpiteestä, jonka tämä on häneltä laskuttanut.

82. Kaiken edellä esitetyn perusteella ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle on mielestäni vastattava, että arvonlisäverodirektiivin 28 artiklaa on tulkittava siten, että jos yhteisvalvontajärjestö toimii omissa nimissään mutta musiikkiteoksia koskevien tekijänoikeuksien haltijoiden lukuun kerätessään korvauksia, jotka kuuluvat heille vastikkeena luvasta käyttää heidän teoksiaan välittämällä ne yleisölle, näiden oikeuksien haltijoiden katsotaan suorittavan tämän palvelun yhteisvalvontajärjestölle ja viimeksi mainitun katsotaan suorittavan saman palvelun loppukäyttäjälle. Tällaisessa tapauksessa yhteisvalvontajärjestö laatii loppukäyttäjälle omissa nimissään laskut, joissa mainitaan täysimääräisesti summat, joita siltä peritään ja jotka sisältävät arvonlisäveron. Tekijänoikeuksien haltijoiden pitäisi laskuttaa yhteisvalvontajärjestöltä korvauksena maksetut suoritukset arvonlisäveroineen tämän veron vähentämistä varten.

## V Ratkaisuehdotus

83. Edellä esitetyn perusteella esitän, että unionin tuomioistuin vastaa Înalta Curte de Casație și Justiției kysymyksiin seuraavasti:

1) Yhteisestä arvonlisäverojärjestelmästä 28.11.2006 annetun neuvoston direktiivin 2006/112/EY 2 artiklan 1 kohdan c alakohtaa ja 25 artiklan a alakohtaa on tulkittava siten, että musiikkiteoksia koskevien tekijänoikeuksien haltijat suorittavat palveluja, jotka käsittävät aineettoman omaisuuden luovutuksen loppukäyttäjälle, tässä tapauksessa näytösten järjestäjille, jotka saavat luvan välittää näitä teoksia yleisölle, vaikka tästä luvasta vastikkeena suorittavan korvauksen perii yhteisvalvontajärjestö haltijan nimissä.

2) Direktiivin 2006/112 28 artiklaa on tulkittava siten, että jos yhteisvalvontajärjestö toimii omissa nimissään mutta musiikkiteoksia koskevien tekijänoikeuksien haltijoiden lukuun kerätessään korvauksia, jotka kuuluvat heille vastikkeena luvasta käyttää heidän teoksiaan välittämällä ne yleisölle, näiden oikeuksien haltijoiden katsotaan suorittavan tämän palvelun yhteisvalvontajärjestölle ja viimeksi mainitun katsotaan suorittavan saman palvelun loppukäyttäjälle. Tällaisessa tapauksessa yhteisvalvontajärjestö laatii loppukäyttäjälle omissa nimissään laskut, joissa mainitaan täysimääräisesti summat, joita siltä peritään ja jotka sisältävät arvonlisäveron. Tekijänoikeuksien haltijoiden pitäisi laskuttaa yhteisvalvontajärjestöltä korvauksena maksetut suoritukset arvonlisäveroineen tämän veron vähentämistä varten.